

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **JUDr. J. M.**, bývajúceho v B., v dovolacom konaní zastúpeného JUDr. Z. M., advokátkou v B., proti žalovaným **1/ Ing. F. Ž.**, bývajúcemu v B., v dovolacom konaní zastúpenému JUDr. K. U., advokátkou v B. a **2/ Ing. E. T.**, bývajúcemu v B., **o zaplatenie 17 924,71 eur (540 000,-- Sk) s príslušenstvom**, ktorá vec sa viedla na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 9 C 7/2005, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 15. apríla 2008 sp. zn. 13 Co 152/2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 15. apríla 2008 sp. zn. 13 Co 152/2007 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom zo 4. októbra 2006 č.k. 9 C 7/2005-180 rozhodol tak, že žalovaní 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne 391 320,-- Sk spolu so 16 %-ným úrokom z omeškania ročne od 1. júla 2002 do zaplatenia, všetko v lehote troch dní od právoplatnosti rozhodnutia. Konanie v časti týkajúcej sa sumy 40 000,-- Sk a príslušenstva k tejto pohľadávke zastavil a v prevyšujúcej časti „ohľadom istiny a úroku, ako aj úroku z omeškania“ žalobu zamietol. Rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Zo zmluvy o pôžičke uzatvorenej medzi účastníkmi dňa 5.12.2000 mal za preukázané, že účastníci uzavreli pôžičku v zmysle § 658 a nasl. Občianskeho zákonníka. Žalobca požičal žalovaným 1/, 2/ dňa 5.12.2000 sumu 300 000,-- Sk, ktorú sa zaviazali vrátiť v lehote do 5.4.2001. Dohodnutý mesačný úrok predstavoval 5 %. V zmysle Dodatku č. 1 k zmluve, ktorý podpísal len žalovaný 2/ zo dňa 28.12.2000 došlo

k požičaniu ďalšej sumy 150 000,-- Sk s tým, že ostatné časti zmluvy zostali nezmenené. V Dodatku č. 2 zo dňa 5.1.2001, podpísanom žalovaným 2/, bola požičaná suma 350 000,-- Sk s termínom plnenia do 30.5.2001 s tým, že ostatné časti zmluvy zostávajú nezmenené. V Dodatku č. 3 k zmluve zo dňa 5.12.2000, podpísanom oboma žalovanými, došlo ku predĺženiu termínu vrátenia pôžičky do 30.6.2001. V Dodatku č. 4 zo dňa 30.6.2001 sa predĺžila lehota na vrátenie sumy do 31.12.2001. V Dodatku č. 5 zo dňa 29.11.2001 podpísanom žalovaným 1/ došlo ku požičaniu sumy 500 000,-- Sk s tým, že ostatné časti zmluvy zostávajú nezmenené. V Dodatku č. 6 zo dňa 3.12.2001 podpísanom oboma žalovanými, bolo požičaných 500 000,-- Sk s tým, že sa žalovaní 1/, 2/ zaviazali požičanú sumu vrátiť do 30.6.2002. V bode 4 toho Dodatku došlo ku zmene ohľadom dohody o mesačnom úroku na 4 %. Ostatné časti zmluvy zostali nezmenené. V tomto dodatku sa žalovaný 1/ zaviazal ručiť za vrátenie pôžičky svojím domom a žalovaný 2/ svojím bytom. Dňa 30.6.2003 podpísal žalovaný 1/ uznanie dlhu, v ktorom uviedol, že si od žalobcu požičal na základe zmluvy o pôžičke zo dňa 5.12.2000 a jej Dodatku č. 6 zo dňa 3.12.2001 sumu 270 000,-- Sk za účelom použitia týchto prostriedkov k podnikateľským účelom, ktorý dlh uznáva a prehlasuje, že ho zaplatí do 30.6.2004. Účastníci si v zmluve dohodli úroky vo výške 5 %, neskôr s účinnosťou od podpísania Dodatku č. 6, t.j. od 3.12.2001 vo výške 4 % v zmysle § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Súd prvého stupňa sa zaoberal námietkou žalovaných 1/, 2/ ohľadom nedostatku vecnej aktívnej legitímácie na strane žalobcu z dôvodu, že podľa tvrdenia žalovaných im pôžičku poskytla firma žalobcu K. Mal za to, že firma K. je obchodným menom fyzickej osoby žalobcu ako podnikateľa. Podnikateľ, fyzická osoba, je totožným subjektom s tou istou právnou subjektivitou a nejedná sa teda o odlišný subjekt. Aj keby preto prestal vykonávať svoju podnikateľskú činnosť, v prípade pohľadávky z titulu zmluvy o pôžičke sa jedná stále o pohľadávku tej istej fyzickej osoby. Zo zmluvy o pôžičke, ako aj jej dodatkov, mal súd prvého stupňa za preukázané, že túto uzatváral JUDr. J. M., (žalobca). Námietku žalovaných 1/, 2/ o nedostatku ich vecnej pasívnej legitímácie z dôvodu, že zmluvu o pôžičke uzavreli ako konatelia firmy v jej mene, nie ako fyzické osoby, nepovažoval súd prvého stupňa za dôvodnú. Uviedol, že aj keď pre platnosť právneho úkonu - zmluvy o pôžičke, sa nevyžaduje písomná forma, medzi účastníkmi došlo ku spísaniu tohto úkonu v písomnej forme, z ktorého právneho úkonu je zrejmé, že zmluvu o pôžičke uzatvárali žalovaní 1/, 2/ ako fyzické osoby v zmysle Občianskeho zákonníka. Všetky jej dodatky podpísovali žalovaní 1/, 2/ tiež ako fyzické osoby vrátane posledného Dodatku č. 6. Tiež uznanie dlhu bolo spísané žalovaným 2/, pričom v ňom

nie je uvedené, žeby sa malo jednat' o dlh firmy žalovaných. Z obsahu vyjadrení účastníkov, ako aj z obsahu zmlúv, ich dodatkov a ostatných listinných dôkazov, najmä z príjmových pokladničných dokladov, mal súd prvého stupňa za to, že na strane žalovaných 1/ a 2/ sa jednalo o solidárny záväzok, t.j. že im finančné prostriedky boli poskytnuté obom spoločne a nerozdielne a zaviazali sa plniť z titulu tohto záväzku spoločne a nerozdielne. Vyplývalo to najmä z tej skutočnosti, že hoci niektoré dodatky zmluvy nepodpísal jeden zo žalovaných, vedel o obsahu záväzku, pričom obaja mali za to, že plnenie sa poskytuje im obom. Posledný Dodatok č. 6 podpísali obaja, ako aj samotnú zmluvu o pôžičke zo dňa 5.12.2000. Medzi účastníkmi nebolo sporné, že celkove bola požičaná suma 1,8 milióna Sk. Žalovaní 1/, 2/ nenamietali, že požičanú istinu, ako aj dohodnuté úroky plnili v rozsahu a v termínoch tak, ako ich uviedol žalobca okrem splátky 15 000,-- Sk zo dňa 28.12.2000 ako úroku za december 2000 a splátky zo dňa 31.12.2001 vo výške 70 000,-- Sk - účel platby faktoring. Z prejavov účastníkov na pojednávaní mal súd prvého stupňa za to, že ani žalobca, ani žalovaní 1/, 2/ nemali jasnú predstavu o tom, čo je faktoring a svojím obsahom sa vlastne jednalo o dohodu o úroku v zmysle § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Súd prvého stupňa uviedol, že úrok je odplata za užívanie peňažnej istiny a plní sa v určitom percente za určité obdobie, t.j. za obdobie, na ktoré bola poskytnutá pôžička. V danom prípade sa jednalo o obdobie do 30.6.2002. Po tomto dátume, t.j. od 1.7.2002, vznikol žalobcovi nárok na úroky z omeškania v zmysle § 517 Občianskeho zákonníka a vykonávacieho vládneho nariadenia 87/1995 Z.z. Z hľadiska účelu poskytnutých finančných prostriedkov (t.j. na podnikanie) mal súd prvého stupňa za to, že dohodnutá výška úrokov v zmysle § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka, nie je v rozpore s ustanovením § 3 Občianskeho zákonníka. Úrok sa v zmysle dohody účastníkov mal platiť mesačne, t.j. do posledného dňa toho ktorého mesiaca. Ani dodatkami k zmluve o pôžičke nedošlo ku zmene splatnosti úroku. Žalovaní mali uhradiť do 30.6.2002 z titulu dohodnutých úrokov celkove sumu 880 000,-- Sk (v decembri 2000 - 15 000,-- Sk, v januári až septembri 2001 po 40 000,-- Sk, v októbri 2001 - 25 000,-- Sk, v novembri 2001 až júni 2002 po 60 000,-- Sk). Uhradili sumu 988 680,-- Sk, t.j. zaplatili viac o 108 680,-- Sk. Vzhľadom ku vznesenej kompenzačnej námietke, súd prvého stupňa uznal túto za dôvodnú v rozsahu 108 680,-- Sk a o túto sumu znížil požadovanú žalovanú istinu 500 000,-- Sk. V prevyšujúcej časti ohľadom istiny, ako aj požadovaného úroku, súd prvého stupňa návrh zamietol ako bezdôvodný. Žalobca v priebehu konania vzal návrh v časti ohľadom istiny v rozsahu 40 000,-- Sk späť, ako aj v časti príslušenstva z nej, preto súd

prvého stupňa v zmysle § 96 O.s.p. konanie v tejto časti zastavil. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 142 ods. 2 O.s.p.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 15. apríla 2008 sp. zn. 13 Co 152/2007 rozsudok súdu prvého stupňa v časti, v ktorej žalovaní 1/ a 2/ boli zaviazaní zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne sumu 391 320,-- Sk spolu so 16 % úrokmi z omeškania ročne od 1.7.2002 až do zaplattenia, všetko v lehote do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia, zmenil tak, že návrh zamietol. Vo výroku ohľadom istiny a úroku ako aj úroku z omeškania, v ktorej bol návrh zamietnutý, rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Ďalej rozhodol, že v časti, v ktorej súd prvého stupňa ohľadom žalovanej istiny vo výške 40 000,-- Sk ako aj požadovaného úroku a úroku z omeškania z nej, konanie zastavil, zostáva rozsudok súdu prvého stupňa nedotknutý. Žalobcu zaviazal zaplatiť trovy konania žalovanému 1/ v sume 155 415,-- Sk na účet jeho právnej zástupkyne a žalovanému 2/ celkove v sume 72 819,-- Sk na účet jeho právneho zástupcu. Uviedol, že skutkovo v predmetnej veci bolo nepochybné iba to, že v časovom horizonte od 5.12.2000 do 3.12.2001 poskytol postupne žalobca žalovaným 1/, 2/ celkovo sumu 1 800 000,-- Sk a to na základe zmluvy o pôžičke, uzavretej medzi účastníkmi podľa § 657 a nasl. Občianskeho zákonníka. Odvolací súd považoval za logické tvrdenie žalobcu, podľa ktorého požičiaval peniaze priamo žalovaným 1/, 2/, pretože ich firma mala nízky rating. Žalovaným 1/, 2/ požičal ako fyzickým osobám, pretože sa bál o návratnosť svojich prostriedkov. Takýto postup považoval odvolací súd za možný a neodporujúci zákonu. Pokiaľ žalovaní 1/, 2/ v priebehu konania tvrdili, že uzatvorenie zmluvy bolo simulovaným právnym úkonom, ktorý by mal celý právny úkon robiť neplatným, takúto námietku nepovažoval odvolací súd za dôvodnú, nakoľko medzi účastníkmi išlo nepochybne o požičanie peňazí bez ohľadu na to, či tieto mali byť slovne požičané formou úveru alebo formou pôžičky. Odvolací súd dospel však na rozdiel súdu prvého stupňa k odlišnému právnemu záveru o solidárnom záväzku žalovaných 1/, 2/, spôsobe a čase jeho plnenia a splnenia. Zo správania sa žalovaných 1/, 2/ ako aj ich prvotných výpovedí v konaní pred okresným súdom, podľa názoru odvolacieho súdu vyplynulo, že záväzok na sumu 300 000,-- Sk zo dňa 5.12.2000 ako aj záväzok za pôžičku 500 000,-- Sk zo dňa 3.12.2001 považovali za solidárny. Ostatné sumy, ktoré prebrali od žalobcu, však za solidárne nepovažovali. Z toho vyplynulo, že dohodou účastníkov bola solidarita založená iba k dlhu v sume 800 000,-- Sk. Išlo o pôžičku zo dňa 5.12.2000 a Dodatok č. 6 zo dňa 3.12.2001 na sumu 500 000,-- Sk. Ostatné sumy, ktoré žalovaní 1/, 2/ od žalobcu prevzali,

nepovažoval odvolací súd za solidárny záväzok. Takýto záväzok podľa neho vylučovalo priamo aj dojednanie v pôvodnej zmluve zo dňa 5.12.2000, kde bolo výslovne uvedené „akékoľvek zmeny alebo doplnky tejto zmluvy je možné robiť výhradne na základe dohody zmluvných strán formou písomného dodatku k zmluve“. Dodatky k zmluve, ktoré žalovaní 1/, 2/ podpisovali samostatne však boli v rozpore s výslovným dojednaním zmluvy. Peňažné prostriedky, ktoré žalovaní 1/, 2/ prevzali samostatne, boli preto samostatnými záväzkami žalovaných 1/, 2/ voči žalobcovi. Keďže však tieto dojednania neboli v súlade so zmluvou z 5.12.2000, nebolo možné uviesť deň plnenia a vôbec sa na tieto dodatky nemohla vzťahovať pôvodná dohoda o mesačných úrokoch. Odvolací súd mal za to, že solidárne mali žalovaní 1/, 2/ zaplatiť žalobcovi sumu 800 000,-- Sk, pričom 4 % mesačné úroky mohli byť počítané iba z tejto sumy až od 3.12.2001. Žalovaní 1/, 2/ plnili žalobcovi jednotlivo. Žalobca ich plnenie započítaval na úhradu najprv úrokov z dlhu a potom podľa uzavretej zmluvy na samotný dlh. Aj keby žalovaní 1/, 2/ neboli bývali na úhradu dlhu (300 000,-- Sk) zaplatili žiadnu sumu do dňa navýšenia pôžičky t.j. 3.12.2001, boli by mali na úrokoch dlh iba 144 000,-- Sk (12 x 12 000,-- Sk). Do tohto dňa by žalovaní 1/, 2/ celkove boli dlhovali žalobcovi sumu 444 000,-- Sk. Z pripojených dokladov vyplynulo, že k uvedenému dňu bola akceptovaná zo strany žalobcu od žalovaných 1/, 2/ vyššia úhrada ako je táto suma. Nemohlo teda dochádzať k navyšovaniu dlžnej sumy v dôsledku neplatených úrokov. Ak v tomto období žalobca žalovaným 1/, 2/ poskytoval nejaké pôžičky, tieto im mohol poskytovať iba ako jednotlivcom. Na ďalšiu poskytnutú pôžičku 500 000,-- Sk, ktorú možno chápať ako poskytnutú solidárne pre oboch žalovaných, sa vzťahuje režim počítania úrokov iba odo dňa poskytnutia tejto sumy. Pri 4 % mesačnom úroku predstavuje ročný úrok z tejto sumy 240 000,-- Sk (12 x 20 000,-- Sk). Z pripojených dokladov však vyplynulo, že ku dňu, keď žalobcovi prestali dochádzať od žalovaných 1/, 2/ platby na úhradu poskytnutej pôžičky, t.j. ku 30.9.2003, žalovaní 1/, 2/ zaplatili žalobcovi oveľa vyššiu sumu ako bola solidárne poskytnutá pôžička a príslušné úroky. V zmysle podanej žaloby žalobcovi ku dňu podania návrhu, t.j. 27.9.2004, nedlhovali žalovaní solidárne žiadne finančné prostriedky. Záverom odvolací súd konštatoval, že z konania účastníkov sa dalo vyvodit', že medzi účastníkmi došlo k niekoľkým dohodám o požičaní peňazí. Išlo o občiansko-právny vzťah. Niektoré dohody zaväzovali dlžníkov solidárne, iné nie. U niektorých bola dohodnutá doba plnenia, u časti nie. U časti bol dojednaný úrok a splatnosť. Bez ohľadu na to, kto plnil a akú formu mal doklad o prevzatí peňazí, žalobca prijímal plnenia ako fyzická osoba. Pokiaľ sa žalobca domáhal zmeny rozsudku prvostupňového súdu v zamietajúcej časti, v tejto časti odvolací súd

rozsudok prvostupňového súdu potvrdil ako správny. V odvolaní nenapadnutej časti odvolací súd nemohol rozsudok súdu prvého stupňa preskúmať, a preto v tejto časti zostal nedotknutý. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 224 ods. 2 a § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti rozsudku vo všetkých jeho častiach podal dovolanie žalobca, ktorý ho žiadal zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie. Svoj mimoriadny opravný prostriedok odôvodnil tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu trpí vadami, ktoré zákon predpokladá v § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p., t.j. je postihnuté inými vadami, ktoré majú za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Namietal, že rozsudok odvolacieho súdu nemá žiadnu oporu vo vykonanom dokazovaní pred prvostupňovým súdom ani samotným odvolacím súdom. Písomné dôkazy, ktoré boli predložené súdu, dôkazy získané výpoveďami účastníkov konania, ako aj dôkazy, ktoré vykonal odvolací súd výsluchom svedkyne Ľ. D., odvolací súd pri svojom rozhodnutí vôbec nebral do úvahy, čo je zrejme zo skutočností, že tieto dôkazy nie sú obsiahnuté v odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu. Z obsahu rozhodnutia odvolacieho súdu na rozdiel od rozhodnutia prvostupňového súdu nie je zrejme a jasné, o ktoré skutočnosti a dôkazy oprel odvolací súd svoje rozhodnutie. Z tohto hľadiska je rozsudok odvolacieho súdu zmätočný, nepresný a neurčitý, čo znamená, že je nepreskúmateľný. Dovolateľ poukázal na to, že obsah zmluvy o pôžičke a jej dodatkov i obsah písomne uznaného záväzku bol jasný a nepochybný. Nielen z obsahu zmluvy o pôžičke a jej dodatkov, ale aj zo spôsobu a času poskytnutia pôžičky bolo zrejme a jednoznačné, že žalobca ako veriteľ poskytol žalovaným 1/, 2/ pôžičku postupne tak, ako to vyplýva zo zmluvy o pôžičke a jej dodatkov. Z obsahu zmluvy o pôžičke a písomných dodatkov boli tiež zrejme a nepochybné vzájomné vzťahy, preto ak žalobca ako veriteľ poskytol žalovaným 1/, 2/ ako dlžníkom finančnú pôžičku za podmienok stanovených v zmluve, dlžník bol povinný v zmysle podmienok stanovených v tejto zmluve svoj záväzok voči veriteľovi splniť. Tvrdenie odvolacieho súdu, že „v zmluve vôbec nie je uvedené, že ide solidárny záväzok“ považoval žalobca za nesprávne, nepodložené a zavádzajúce. Solidárny záväzok žalovaných explicitne vyplýva z písomnej zmluvy o pôžičke a jej nedeliteľného Dodatku č. 6 a najmä z faktického plnenia záväzku striedavo jedným zo žalovaných tak, ako to bolo zrejme z pokladničných dokladov a z výpovede svedkyne Ľ. D.. Podľa dovolateľa je rozhodnutie odvolacieho súdu, na rozdiel od rozhodnutia prvostupňového súdu, nepodložené a nenáležitú ani z hľadiska právneho posúdenia veci, nakoľko nie je možné zistiť, o ktoré

ustanovenia zákona sa odvolací súd opieral, keď negoval rozhodnutie prvostupňového súdu bez toho, aby toto svoje konanie a rozhodnutie odôvodnil.

K dovolaniu sa vyjadril žalovaný 1/, ktorý ho navrhol zamietnuť, majúc za to, že odvolací súd rozhodol správne.

Žalovaný 2/ sa k dovolaniu žalobcu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu vyplývajúcom z § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné.

Z ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie

konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky: 1) odňatie možnosti konať pred súdom, 2) to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3) možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O takýto prípad v prejednávanej veci ide z dôvodu, že dovolateľ oprávnene vo svojom dovolaní vytýka, že rozsudok odvolacieho súdu je zmätočný a nepreskúmateľný.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Z ustanovenia čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/06).

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Ak je toto konanie v rozpore s procesnými zásadami, porušuje ústavnoprávne princípy (II. ÚS 85/06).

Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúcu povinnosť súdu o veci konať. Ak osoba (právnická alebo fyzická) splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej musí umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú (viď nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. augusta 2001 II. ÚS 14/2001, z 13. novembra 2002 II. ÚS 132/02, III. ÚS 171/2006 z 5. apríla 2007).

Podľa § 1 O.s.p. Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril žalovaný prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo

nevykonali ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESĽP. Judikatúra tohto súdu teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Právo účastníka na riadne odôvodnenie rozhodnutia je jednoznačne takým procesným právom, ktoré mu je v občianskom súdnom konaní priznané za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Jedným z dôvodov, prečo právo účastníka konania je takým právom, je to, že súd je povinný odôvodniť svoje rozhodnutie aj v rámci verejného vyhlásenia rozhodnutia. Práve prítomnosť verejnosti a prítomnosť účastníkov konania je jednou zo záruk, že odôvodnenie rozhodnutia súdu nebude svojvoľným a arbitrárnym.

Tak odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa, ako aj odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu musia mať náležitosti uvedené v ustanovení § 157 ods. 3 O.s.p. (§ 211 O.s.p.). Musia obsahovať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozsudku. Súdy sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musia vypoariadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a ich myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijali. Účelom

odôvodnenia rozsudku je predovšetkým preukázať správnosť rozsudku. Odôvodnenie musí byť súčasne i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí v konaní o riadnom alebo mimoriadnom opravnom prostriedku, t.j. musí byť preskúmateľné.

V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné zdôrazniť to, že pri zmene rozhodnutia podľa § 220 O.s.p. odvolací súd nahrádza svojím rozhodnutím rozhodnutie súdu prvého stupňa. Jeho zmeňujúce rozhodnutie musí preto obsahovať úplné a výstižné zdôvodnenie. Niet v ňom miesta pre dohady a domnienky.

Zákonom požadované riadne a presvedčivé odôvodnenie písomnej formy rozsudku (§ 157 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 211 O.s.p.) je nie len formálnou požiadavkou, ktorou sa má zamedziť vydaniu obsahovo nezdôvodnených, nepresvedčivých alebo neurčitých a nezrozumiteľných rozsudkov, ale má byť v prvom rade prameňom poznania úvah súdu tak v otázke zisťovania skutkového stavu veci, ako aj v právnom posúdení veci. Tieto požiadavky napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nespĺňa.

Z rozsudku odvolacieho súdu nie je možné vyvodiť záver o tom, z akého skutkového stavu pri svojom zmeňujúcom rozhodnutí o zamietnutí časti nároku žalobcu vychádzal a jeho právne hodnotenie o „časti solidárneho záväzku a časti nie“ ako aj o rozdielnom čase plnenia zo strany jednotlivých žalovaných, nie je preukázané z hľadiska vykonaného dokazovania. Záver odvolacieho súdu, že „niektoré dohody zaväzovali dlžníkov solidárne, iné nie, u niektorých bola dohodnutá doba plnenia, u časti nie a u časti bol dojednaný úrok a splatnosť“ sú nepreskúmateľne a nedávajú podklad k záveru odvolacieho súdu o nedôvodnosti žaloby, a z toho titulu zamietnutí uplatneného nároku. Úplne bez odôvodnenia ponechal odvolací súd tú časť svojho rozhodnutia, ktorou potvrdil zamietajúcu časť rozsudku súdu prvého stupňa, napriek tomu, že žalobca podal v tejto časti tiež odvolanie.

Z uvedeného je podľa dovolacieho súdu zrejmé, že odvolací súd zaťažil svoje konanie a rozhodnutie vadou (§ 237 písm. f/ O.s.p.), ktorá je dôvodom, pre ktorý dovolací súd musí napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť vecne správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd aj o trovách dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 24. februára 2010

JUDr. Vladimír Magura, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Adriána Borovská